

Використана література:

1. Васянович Г.П. Педагогічна етика: Навчально-методичний посібник. / Г.П. Васянович – Львів : «Норма», 2005. – 344 с.
2. Борытко Н.М. Педагог в пространствах современного воспитания / Н.М. Борытко. – Монография. – Волгоград : Перемена, 2001. – 214 с.
3. Етика: Навч. посібник для вузів / Т.Г. Аболіна, В.В. Ефименко, О.М. Лінчук. – К. : Либідь, 1992. – 328 с.
4. Киричок В.А. Сутність і структура культури гідності молодших школярів / В.А. Киричок // Педагогічний вісник : науково-методичний журнал. – 2012. – № 3. – С.13-15.
5. Климов Е.А. Психология профессионала [Текст] / Е.А. Климов. – М. – Воронеж : МОДЭК, 1996. – 400 с.
6. Малахов В. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник для вищ. навч. закл. / Віктор Малахов,; Ред. Світлана Головка (гол.), Тетяна Янголь. – 4-те вид.. – К.: Либідь, 2002. – 382 с.]
7. Рудась Н.К. Воспитание профессионального достоинства будущего учителя в процессе обучения дисциплинам предметной подготовки в вузе /Н.К. Рудась Автореф. дис. на соиск. учен. степ. к.п.н.: спец. (13.00.08) / Н.К. Рудась. [Волгогр. гос. пед. ун-т]. – Волгоград : 2003. – 23 с.
8. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. — К. : Наукова думка, 1970-1980. – Т. 7. С.332.
9. Словарь русского языка [Текст]. В 4 т. Т. 1. А-Й / РАН, Ин-т лингвистических исследований; под ред. А.П. Евгеньевой. – 4-е изд. стер. – М. : Рус. яз., Полиграфресурсы, 1999. – 702 с.
10. Толковый словарь русского языка / под ред С. И. Ожегова. – М. : Советская энциклопедия, 1964. – 900 с.
11. Шнейдер Л.Б. Профессиональная идентичность: структура, генезис и условия становления: диссертация на соиск. уч. степ. докт. псих, наук / Л. Б. Шнейдер. – М., 2001. – 327 с.

Костащук О.И.

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ЧЕСТЬ КАК ВАЖНОЕ КАЧЕСТВО ЛИЧНОСТНО-ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ И ЕЕ СУЩЕСТВЕННО-КОМПОНЕНТНЫЙ АНАЛИЗ

В статье раскрыты проблемы воспитания профессиональной чести у студентов-будущих учителей. Проанализировано данный феномен через раскрытие содержания понятий «профессия», «профессиональная идентификация». На основе анализа функций ценностного отношения – подана структура профессиональной чести учителя, в которой выделены когнитивный, эмоционально-ценностный и деятельностный компоненты.

Ключевые слова: профессиональная честь, будущие учителя, профессиональная подготовка.

Kostaschuk O.

PROFESSIONAL HONOR AS AN IMPORTANT QUALITY OF PERSONAL AND PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHERS AND ITS ESSENTIAL COMPONENT ANALYSIS

The article reveals problems of education professional honor students-future teachers. Analyzed this phenomenon through the revelation of the content of the concepts "profession", "professional identification". Based on the analysis of features of value relations - modelovani the structure of the professional honour of the teachers in which selected cognitive, emotional-valuable and activity components.

Key words: professional reputation, future teachers, professional trainings.

Подано до редакції 28.03.2016.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц. А.А.Предик

УДК 371.13:372.3

© 2016

Кочубей Т.Д., Кравчук Н.П.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОВІДНИХ ПРИНЦИПІВ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті охарактеризовано дидактичні принципи навчання: науковості, ґрунтовності, гуманізації, систематичності та послідовності, природовідповідності, розвиваючого і виховного характеру навчання, свідомості та активності, зв'язок навчання з життям, з практикою, яких слід дотримуватись у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Дотримуючись даних принципів навчання процес формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів буде ненав'язливим і у студентів усвідомлено формується готовність самостійно вирішувати питання, пов'язані з підтримкою, зміцненням та збереженням здоров'я.

Ключові слова: дидактичні принципи, здоров'язбережувальна компетентність, професійна підготовка, майбутні вихователі.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Нині спостерігаються тенденції удосконалення технологій збереження, зміцнення й формування здоров'я підростаючого покоління та їх ефективне впровадження в процес життєдіяльності кожної особистості через освіту. Метою освіти, відповідно до вимог сьогодення, є підготовка фахівців з новим типом мислення, здатних застосовувати здоров'язбережувальні технології на практиці та в особистій здоров'язбережувальній діяльності.

З огляду на це проблема формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів є актуальною і має беззаперечне теоретичне і практичне значення, адже фундамент здоров'я людини закладається саме в дошкільному віці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Доведено, що розкриття провідних принципів навчання і виховання торкалися Ю. Бойко, Г. Ващенко, Д. Воронін, С. Гончаренко, М. Єфименко, Н. Завидівська, В. Зданюк, В. Клімова, К. Крутій, О. Пометун, О. Футікова та ін. Поза межами дослідження залишилася проблема характеристики провідних принципів формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Формулювання цілей статті... Визначити сутність дидактичних принципів формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів за допомогою вищезазначених принципів.

Виклад основного матеріалу дослідження... Якісна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів потребує творчого підходу викладачів ВНЗ до вибору змісту засобів, форм та методів навчання, здійснювати навчально – виховний процес, дотримуючись принципів навчання.

Звернемося до поглядів науковців щодо визначення понять "принцип навчання", "принцип педагогічний", "принципи дидактичні", "принцип науковості навчання", "науковість навчання" та інших дотичних до них понять.

К. Крутій і О. Фунтікова визначають *принцип навчання* як "базисну категорію методики; методичне відображення вивчених законів і закономірностей. За своєю сукупністю визначають вимоги до системи навчання в цілому та її окремих компонентів – цілей, змісту, засобів та методів навчання. Система принципів навчання є відкритою і такою, що припускає додавання нових та переосмислення вже наявних принципів навчання". *Принцип педагогічний* розглядається як "основні вимоги, вихідні положення, правила діяльності, що зумовлюються закономірностями та визначають загальне спрямування освітнього процесу" [3, с. 206].

Стосовно *принципів дидактичних*, то під ними розуміють "основні ідеї, вимоги до організації навчального процесу, які випливають із закономірностей його організації. До основних принципів зараховують: науковість змісту; систематичність та послідовність в оволодінні досягненнями науки й культури; системність; зв'язок із життям і практикою; доступність, самостійність, наочність, єдність конкретного й абстрактного; міцність результатів навчання та розвиток пізнавальних здібностей; емоційність навчання, свідомість і творча активність навчання; доступність, міцність знань, позитивна мотивація, раціональне поєднання колективних та індивідуальних форм; індивідуалізація й диференціація навчання, оптимальність навчального процесу; виховний та розвивальний характер навчання; врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів, безперервність (неперервність) освіти, народність тощо" [3, с. 207].

В педагогічному словнику визначаються *принципи навчання* як "основні керівні положення, які визначають характер навчання у відповідності з цілями виховання і навчання підростаючих поколінь" [4, с. 178].

С. Гончаренко визначає "дидактичні принципи навчання як такі, що визначають зміст, організаційні форми й методи навчальної роботи школи згідно з загальними цілями виховання й закономірностями процесу навчання. Основними принципами процесу навчання він називає наступні: науковість навчання, виховуючий характер навчання, наочність навчання, свідомість і активність у навчанні, міцність засвоєння знань, систематичність і послідовність у навчанні, доступність навчання, індивідуальний підхід до учнів" [2, с. 89].

Г. Ващенко у праці "Загальні методи навчання" виділяє наступні дидактичні принципи: принцип науковості, принцип систематичності, принцип виховання, принцип зв'язку навчання з життям, принцип природовідповідності, принцип індивідуалізації, принцип активності, принцип наочності [1].

Ю. Бойко у своєму дисертаційному дослідженні – формування аксіологічних установок до здорового способу життя у студентів вищих навчальних закладів визначає такі принципи навчання: науковості, превентивності, неперервності, практичної цілеспрямованості, інтеграції, гуманістичної спрямованості.

В. Зданюк відзначає, що процес формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до реалізації здоров'язберігаючих технологій у професійній діяльності має базуватися на системі вихідних положень, до якої належать принципи відкритості, нелінійності, кооперації, стохастичності, а також принцип розвитку через флуктуації.

Д. Воронін виділяє такі принципи формування здоров'язбережувальної компетентності (далі ЗЗК): гуманізації, урахування індивідуальних особливостей, урахування ціннісних установок, професійної спрямованості, науковості, випереджального розвитку, оздоровчої спрямованості, міждисциплінарності, безперервності формування ЗЗК, погодженості вимог ВНЗ, діяльнісного підходу, цілісності.

Н. Завидівська визначає такі принципи формування здорового способу життя: безперервність процесу навчання, запровадження нових технологій навчання, оскільки життя постійно змінюється; навчання повинно проносити задоволення; оцінювання – це процес навчання, а не його наслідок; кінцева мета – уміння використовувати в майбутньому систему набутих знань.

Формуючи модель ЗЗК майбутніх вихователів ми спиралися на дані принципи навчання, які відображатимуть специфіку формування ЗЗК.

Будь-яка навчальна діяльність має підпорядковуватися дидактичним принципам навчання. Виходячи з вищезазначеного, ми намагалися розробити принципи, які забезпечать формування ЗЗК у майбутніх вихователів та підвищення рівня їх професійної компетентності.

Таким чином, ми виділили такі принципи формування ЗЗК у майбутніх вихователів: науковості, систематичності та послідовності, принципу розвиваючого і виховного навчання, зв'язку навчання з життям, практикою, ґрунтовності, природо-відповідності, гуманізації, свідомості та активності. Охарактеризуємо їх.

Сутність *принципу науковості навчання* полягає в тому, що всі знання мають містити наукове підґрунтя, узагальнення наукових надбань щодо формування ЗЗК майбутніх вихователів і відповідати об'єктивній дійсності.

Ми суголосні з думкою С. Гончаренка, що "*науковість навчання* – це один з найважливіших дидактичних принципів, здійснення якого забезпечується оволодінням учнями справді науковими знаннями, сприяє формуванню наукової картини світу. В основі цього принципу лежить об'єктивна закономірність: наукова картина світу, яка є наслідком засвоєння наукових знань про світ, може бути сформована лише на основі системи наукових знань про природу, суспільство і психіку людини. Принцип науковості ставить ряд вимог до змісту освіти й методів навчання. До змісту освіти мають входити тільки достовірні наукові факти й істини, не допускається будь-якого їх спотворення" [2, с. 228].

Реалізація принципу має відбуватися через: подання логічно пов'язаних між собою наукових знань, розкриття логічних зв'язків з наявними знаннями, усі відомості мають ґрунтуватися на науковому фактичному матеріалі.

Принцип ґрунтовності базується на тому, що ґрунтовні знання, а також уміння та навички, отримані в процесі навчання мають бути глибоко усвідомлені та тісно пов'язані з педагогічною практикою, стати частиною свідомості та основою здоров'язбережувальної поведінки майбутніх вихователів, а отже, сприятимуть формуванню ЗЗК. Це створює передумови для всебічного та професійного розвитку, стимулює пізнавальну діяльність та розвиває творчий потенціал особистості.

Реалізація принципу має забезпечуватися таким чином: закріплення у практичній діяльності теоретичних знань, використання здоров'язбережувальних дій, спираючись на власний досвід, створення здоров'язбережувального середовища з метою закріплення навичок здорового способу життя, використання творчо-пошукових та дослідницьких завдань, формування стійких навичок здоров'язбережувальної поведінки.

Принцип систематичності та послідовності передбачає необхідність постійного накопичення знань, удосконалення вмінь та навичок майбутніх вихователів щодо свідомого вибору способу життя, збереження, зміцнення як свого власного здоров'я, так і здоров'я навколишніх та накопичення здоров'язбережувального досвіду. Системність дозволяє поєднувати знання різних галузей науки, узагальнювати, аналізувати, синтезувати їх, а потім реалізувати у своїй професійній діяльності. Формування знань, умінь і навичок у логічній послідовності є базою для засвоєння нового, забезпечує послідовність розвитку мислення, пізнавальних сил та потенційних можливостей збереження, зміцнення та відновлення власного здоров'я та здоров'я оточуючих людей.

Для реалізації даного принципу слід дотримуватися таких правил: закріплення та удосконалення знань, умінь та навичок здоров'язбереження; накопичення здоров'язбережувального досвіду; врахування вікових та індивідуальних можливостей та інтересів студентів; дослідження життєвих ситуацій, що стосуються здоров'я.

Принцип розвиваючого і виховного характеру навчання, спрямований на всебічний розвиток особистості і ґрунтується на положенні про те, що в процесі навчання майбутніх вихователів слід формувати здоров'язбережувальний світогляд та відповідальність за власне здоров'я, що буде виховувати модель здоров'язбережувальної поведінки.

Поняття "відповідальність за власне здоров'я" Н. Башавець розуміє як "відчуття провини за власні вчинки чи неправильну поведінку та ставлення до свого здоров'я, оскільки в людини є свобода вибору своїх дій і способу життя" [7, с. 116].

Практична реалізація принципу має відбуватися через: формування здоров'язбережувального світогляду, збагачення здоров'язбережувального змісту різних видів діяльності студента, наповнення характеру навчання життєвими навичками збереження фізичного, психічного, духовного та соціального здоров'я.

Сутність *принципу зв'язку навчання з життям, з практикою*. Ні у кого не виникає сумнівів, що будь-якій справі потрібно навчатися починаючи з азів оволодіння професією, досвід поступово накопичується на практиці, відшліфовується впровадженням найновіших сучасних технологій. Це дозволяє перетворювати навколишню дійсність і виробляти власні погляди в процесі професійної підготовки, а також стимулювати студентів використовувати отримані знання на практиці, яка, в свою чергу, сприятиме підготовці до активної здоров'язбережувальної діяльності.

Як зазначає В. Клімова: "Здоров'я – міра життєвиявленнь людини, гармонійна єдність фізичних, психічних, трудових функцій, яка обумовлює повноцінну участь людини в різних сферах суспільної діяльності. Бути здоровою – нормальний стан, коли і в голову не приходить, що здоров'я несе з собою всім і кожному, окрім радощів прекрасного самопочуття, ще і свободу дій і вибору, куди і як вкласти свої здібності, не стримує творчих зусиль, є фундаментом культурного розвитку..., відношення до здоров'я повинно бути не споглядальним, пасивним, а цілеспрямованим та активним". [5, с. 44, 45].

Доречними у цьому плані є дещо змінені слова китайського педагога Конфуція, які звучать так: "те, що я чую, я забуваю. Те, що я бачу й чую, я трохи пам'ятаю. Те, що я чую, бачу й обговорюю, я починаю розуміти. Коли я чую, бачу й обговорюю й роблю, я набуваю знань, умінь і навичок. Коли я передаю знання іншим, я стаю майстром" [цитата за О. Пометун: 6, с. 14]

Практична реалізація принципу зв'язку навчання з життям, з практикою у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів має відбуватися через: накопичення власного здоров'язбережувального досвіду, впровадження найновіших сучасних технологій, використання отриманих знань на практиці, цілеспрямований і активний спосіб життя; вміння організовувати здоров'язбережувальну діяльність.

Сутність *принципу природовідповідності* виявляється в тому, що навчання і виховання повинно відповідати віковим особливостям кожного вікового періоду особистості та підпорядковуватись законам природи.

Видатний учений-фізіолог І. Павлов відзначав, що "людина – вищий продукт земної природи, але для того, щоб насолоджуватися скарбами природи, людина повинна бути здоровою сильною і розумною" [5, с. 5].

М. Єфименко виділяє 10 професійних заповідей педагога і першою з них є "Йти за логікою природи", тобто педагогіка повинна мати зв'язок з природою, а педагог добре знати вікові та психологічні особливості дітей, щоб успішно організувати навчально-виховний процес.

Природа наділила організм людини достатньо дієвими біологічними захисними системами, але від самої людини залежить вміння зберігати резерви власного здоров'я.

Як влучно зазначає В. Клімова: "Життєдіяльність людського організму як складної біологічної системи протікає в певних межах, встановлених природою. Нові стосунки між організмом і оточуючим середовищем, між людиною, суспільством і природою відбиваються на фізичному і психічному стані людей, на їх самопочутті, тобто здоров'ї" [5, с. 17]. Вчена вказує й на те, що "наука тепер переконана: жива, неподільна взаємодія людини і оточуючого середовища в його історичному розвитку – це діяльнісний напрямок досліджень. Його називають екологічним підходом до проблеми... екологічний погляд на світ відкриває динаміку відношень системи "людина – суспільство – природа". Він дозволяє віднаходити способи бути уважним до природи і навчити людину бути їй корисним. Це надзвичайно важливо і для природи, і для людини" [5, с. 10].

"Сьогоднішня людина не має права... вважати себе освіченою, не засвоївши культуру здоров'я...це перш за все вміння жити, не шкодячи своєму організмові, а приносити йому користь" [5, с. 16]. При чому мається на увазі не просто озброїти студентів знаннями та їх накопичення для всебічного розвитку, а активне використання їх на практиці.

Ми погоджуємося з думкою В. Клімової і вважаємо, що людина може приводити в рух потенційні можливості організму, якщо буде співвідносити їх з власною природою. Для цього потрібно постійне доведення особистої динамічної норми (рухової активності) до досконалості. Крім цього ще слід справитись із психологічним фактором, пов'язаним з прискореним темпом життя, тобто здатністю протистояти стресовим ситуаціям, що буде зберігати резерви здоров'я.

З огляду на це, дані взаємозв'язки не вичерпуються тільки вмінням людини налагодити стосунки з природою, але й знаходити способи налагодження своїх фізичних, психічних та інтелектуальних можливостей.

Відповідно до проксеміологічних підходів (взаємодії людини і оточуючого середовища), природа є джерелом здоров'я людини, школою морального та естетичного виховання. Потрібно навчати студентів відчувати навколишній світ, тісний зв'язок з ним, підтримувати здатність захоплюватись та дивуватись красі природи. Любов до природи робить особистість гармонічнішою і багатою відчуттями. У природи в запасі є безліч вражень: від милування до захоплення, а все це дарує позитивні емоції, тобто все, що оздоровлює духовно, оздоровлює й тіло. Будь-яке "спілкування" з природою повинно викликати щирі радість та відчуття душевної гармонії та комфорту, оскільки таке "спілкування" виховує емоційну стійкість, вміння протистояти стресовим ситуаціям, робить людину добрішою та уважнішою.

Для реалізації цього принципу доречно дотримуватись таких правил: вважати себе невід'ємною частиною природи, що дозволить збагачувати свої фізичні та духовні сили; розкривати логічні зв'язки між природними явищами та власним самопочуттям; підпорядковуватись законам природи та навчати цьому інших; зберігати власне здоров'я та здоров'я оточуючих як найвищу природну цінність.

Принцип гуманізації ґрунтується на самореалізації особистості студента та розкриття його творчих здібностей, розвитку моральних, інтелектуальних якостей, визначенні пріоритетності загальнолюдських та

громадянських цінностей, гармонії стосунків особистості і довкілля на основі засвоєння широкого кола гуманітарних знань, сприянні його самоактуалізації в умовах професійної діяльності, задоволення освітніх потреб, професійної спрямованості, формування ЗЗК, культури здоров'я, здорового способу життя, які забезпечували б йому безпечне й комфортне існування.

Принцип гуманізації "передбачає застосування особистісно орієнтованих технологій навчання та виховання, ставлення до учнів як до рівноправних партнерів у спільній діяльності, виявлення поваги і любові до них, створення сприятливих умов для активності та творчості" [2, с. 13].

Практична реалізація принципу гуманізації передбачає: взяття до уваги індивідуальних та психофізичних особливостей дітей, стану їх фізичного, психічного, духовного та соціального здоров'я; створення комфортних умов для всіх учасників навчально-виховного процесу; бережливе ставлення педагогів до здоров'я дітей.

Принцип свідомості та активності реалізується через здоров'язбережувальну діяльність майбутніх вихователів, що в свою чергу передбачає вмiле застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності. Активність студентів виявляється в готовності сприймати нові знання щодо здоров'язбереження, прагнення до самостійного пошуку цінної інформації в даному напрямку та творчо використовувати їх, самостійно обираючи способи діяльності.

Для реалізації даного принципу слід дотримуватися таких правил: надання права на самостійне прийняття рішень; свідомий вибір індивідуальної програми оздоровлення та способу життя; усвідомлення та засвоєння правил здорового способу життя; використання навичок здоров'язбереження у власній здоров'язбережувальній діяльності.

У контексті сказаного ми акцентуємо увагу на тому, що дотримуючись даних принципів навчання процес формування ЗЗК у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів буде ненав'язливим і у студентів усвідомлено сформується готовність самостійно вирішувати питання, пов'язані з підтримкою, зміцненням та збереженням здоров'я.

Висновки... Отже, в статті, відповідно до її мети, розкрито суть дидактичних принципів навчання формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вихователів, яких потрібно дотримуватися в процесі навчання: науковості, систематичності та послідовності, принципу розвиваючого і виховного навчання, зв'язку навчання з життям, практикою, ґрунтовності, природо-відповідності, гуманізації, свідомості та активності.

Перспективою подальшого наукового пошуку з даної проблеми буде характеристика критеріїв, рівнів та показників сформованості здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів.

Використана література:

1. Ващенко Г. Загальні методи навчання: Підруч. для педагогів / Г. Ващенко. – К. : Укр. видавничка Спілка, 1997. – 410 с.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У.Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 375с.
3. Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів, понять та назв / [упор. К.Л. Крутій, О.О. Фунтікова]. – Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2010. – 324 с. – Бібліогр.: с. 5-7. – («Словники»).
4. Педагогический словарь / [ред. Г.М. Воловникова, Л.И.Генсировская, и др.]. – в 2-х томах. – М. : Академия пед. наук, 1960. – 766 с.
5. Климова В.И. Человек и его здоровье / В.И.Климова. – М. : Знание, 1986. – 189 с.
6. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. метод. посібн. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко; За ред. О.І.Пометун. – К. : А.С.К., 2005. – 192 с:
7. Башавець Н.А. Теоретико-методичні засади формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації студентів вищих економічних навчальних закладів: дис... на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук: 13.00.04 / Башавець Наталія Андріївна. – Одеса, 2012. – 554.

Кочубей Т.Д., Кравчук Н.П.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕДУЩИХ ПРИНЦИПОВ ФОРМИРОВАНИЯ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАТЕЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

В статье охарактеризованы дидактические принципы обучения: научности обучения, основательности, гуманизации, систематичности и последовательности, развивающего и воспитательного характера обучения, связь обучения с жизнью, с практикой, природосообразности, сознательности и активности, которых следует придерживаться в процессе формирования здоровьесберегательной компетентности у будущих воспитателей дошкольных учебных заведений. Придерживаясь данных принципов обучения процесс формирования здоровьесберегательной компетентности у будущих воспитателей дошкольных учебных заведений будет ненавязчивым и у студентов осознанно сформируется готовность самостоятельно решать вопросы, связанные с поддержанием, укреплением и сохранением здоровья.

Ключевые слова: дидактические принципы, здоровьесберегательная компетентность, профессиональная подготовка, будущие воспитатели.

Kochubey T., Kravchuk N.
CHARACTERISTICS OF MAJOR PRINCIPLES
FORMATION OF HEALTH-PRESERVING COMPETENCE
OF FUTURE TEACHERS OF PRE-SCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The article describes the didactic teaching principles: of scientific approach (knowledge should contain scientific background and conform the objective reality), of thoroughness (knowledge, abilities and skills obtained in the learning process need to be recognized and associated with the teaching practice), of humanization (self-realization of the student's individuality, would ensure him safe and comfortable existence), of systematicity and consistency (accumulation of health-preserving skills), the nature conformation (taking into account the age peculiarities of a personality and the subordination to the laws of nature), developing and educating nature of learning, of consciousness and activity (ability to organize (a) health preserving activity), of the connection of training with life, and practice (learning and implementing it in practice) which are to be followed in the process of forming health-preserving competence of future teachers of pre-school educational institutions.

The authors reveal the specifics of each principle from the viewpoint of health-promoting values in the process of formation of health-preserving competence of the future teachers of pre-school educational institutions.

Using these principles will help the process of forming health-preserving competence of future teachers of pre-school educational institutions be obtrusive and students will consciously have their willingness to solve the problems associated with maintaining, strengthening and preservation of health independently.

It is proved that the disclosure of the guiding principles of education and upbringing was by Yu. Boyko, G. Vaschenko, D. Voronin, S. Goncharenko, N. Yefymenko, V. Zdaniuk, V. Klimova, K. Krutiy, A. Pometun, O. Phuntikoda etc. But outside of the study the problem of the characteristics of the leading principles of formation of health-preserving competence of the future teachers of pre-school educational institutions remained outside the investigation.

Forming of health-preserving competence model of future educators, we relied on these principles of learning which reflect the specificity of formation health-preserving competence.

The prospect of the further research on this issue the peculiar characteristics was revealed is of the criteria, levels and indicators of formation health-preserving competence of the future pre-school teachers.

Key words: didactic principles, health-preserving competence, professional training, future pre-school teachers, professional training, future pre-school teachers.

Подано до редакції 17.03.2016.

УДК 371.133

© 2016

Марченко В.С.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті розглядається проблема професійної компетентності вчителя, як результату професійної підготовки майбутніх учителів, різноманітні наукові підходи до визначення професійної компетентності, професійної педагогічної компетентності. На основі наукових праць дослідників визначено аспекти професійної компетентності вчителів на сучасному етапі розвитку педагогічної науки, розкрито сутність поняття «професійна компетентність» через ключові компоненти професійної компетентності вчителя та їх зміст.

Ключові слова: освіта, вчитель, компетенція, професійна компетентність, професійна педагогічна компетентність.

Постановка проблеми у загальному вигляді... З початку 90-х років ХХ ст. українське суспільство перебуває в умовах переходу від однієї соціально-економічної системи до іншої. Цей перехід тісно пов'язаний зі зміною способу життя українців, переоцінюванням ними усталених норм і цінностей, у тому числі й у системі освіти. Результатом сучасної освіти «повинне бути становлення людини, здатної до співпереживання, готової до вільного гуманістично орієнтованого вибору, індивідуального інтелектуального зусилля і самостійної, компетентної і відповідальної дії в політичному, економічному, професійному і культурному житті, яка поважає себе й інших, терпима до представників інших культур і національностей, незалежна в думках і відкрита для іншого погляду й несподіваної думки» [6, с. 51].

В українському суспільстві на сьогодні найактуальнішим залишається питання про конкурентоспроможність спеціалістів в умовах ринкової економіки, стрімких технологічних змін, глобалізації суспільства. На нашу думку, успіх вирішення даної проблеми безпосередньо залежить від працівників освітньої сфери, бо саме від професійної компетентності учителя залежить формування конкурентоздатності, ключових компетентностей учнів, їх спроможності увійти у світовий глобальний простір. Ми вважаємо, що удосконалення рівня професійної компетентності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів – один із основних напрямів реформування сучасної системи освіти. Саме тому на сучасному етапі модернізації системи освіти особливою гостроти й актуальності набувають питання підвищення й розвитку професійної компетентності вчителів загальноосвітніх шкіл.

Важливо зауважити, що в сучасних умовах реформування освіти радикально змінюється статус вчителя, його освітні функції, відповідно зростають і вимоги до його професійної компетентності, рівня його професіоналізму. Ми вважаємо, що показниками значущості професійної компетентності є зміни, що відбувалися в сфері суспільної свідомості в різні періоди історії. Отже, сучасна ситуація суспільного розвитку та увага